

BALÁZS SÁNDOR

*Egy, kettő, három...**Almásy Ottilia Másolat című tárlata*

lykor egy-egy megterhelő, mert kimerítő munkasorozatot követően az alkotó szeretné oldani a benne felgyűlt feszültséget. Erre ugyan a megelőző, megfeszített munkát igénylő alkotóperiódus lett volna hivatott, néha mégis képtelenség: a képi feszültséget felkelteni és egyidejűleg ugyanakkor oldást nyerni – a lélekben felmerült és megfontolttá tett gondolat lenyomataként. Különösen nehéznek tűnik ez egy olyan tematikus anyag kidolgozása során, mint amilyenel Almásy Ottilia korábbi munkaciklusa foglalkozott. Annak témája ugyanis a halállal, az elmúlással, a megsemmisüléssel, a kikerülhetetlen gondolatával volt terhes.

Nem meglepő, hogy azon munkák után újraéledt a festői témák, a festőiség iránti vágy – persze némi rá- és távolságtartással, újragondoló gesztussal.

A legfrissebben készült munkák más irányba tartanak. Ezek közös vonása, hogy mindegyikük másolat. Bizonyos értelemben van eredetijük, hiszen a munkák már korábban meglevő, mások által megalkotott képekről, fotók alapján készültek. A kiállítás címe erre utal vissza: az előzményekre, a képi forrásokra. De csak bizonyos tekintetben, mert az Almásy Ottilia által készült vásznak nem minden esetben öröklik meg a forrásmunkák egészét. Részleteket metszenek ki, felnagyítanak, fókuszálnak, átírják a kiemelt alakok környezetét, újrapozícionálják őket. A dolgokat újra kimondani, de már nem a rapszódoszok módján, mindig ugyanúgy, hanem belőlük elvéve és hozzáillesztve valamit, profanizálva vagy demisztifikálva – ez jellegzetesen posztmodern stílusjegy Almásy Ottilia művészetében. A klasszikus képi kompozíciók többnyire megőrződnek, de az elhagyás, a lebontás és újrafűzés, a képi atmoszféra átkódolása, a hátterek semlegesítése, sterilizálása folyamatos alkotásain. Olyan parafrázisokat látunk, amelyek új értelemnyereségekhez vezetnek, de kerülnek a didaxist.

Marcel Duchamp azt írja, hogy „Az egy az egység, a kettő a megkettőződés, a három pedig valami más.” Tehát az egy az eredeti, a kettő az egy megkettőzése, másolata; analogikus, feltétlen hasonlóságon alapuló kópia. De mit kezdünk a hárommal, a harmadikkal?

Itt valami új minőség kezdődik.

A narratív rendbe sorakoztatott arcképek, fél- és egészalakos portrék nem direkt leképezései a mintaképeknek. Leginkább azért nem, mert új, attribútumként ható elemmel egészülnek ki, így mintegy új életre, jelentésre és jelentőségre tesznek szert.

E képeken vezérmotívumként, a figyelmet elterelő és kitérítő vezérfonalul egy talált, aztán keresett, végül gyűjtött tárgy szolgál. Jelenléte több mint meghökkentő. Provokatív és paradox módon fegyelmező. A szimbolikus értelmezési mezőt éppen úgy érinti, mint a konkrétat. Ugyanis nyilvánvaló anakronizmus, hogy az ókori dionüsiát idéző szatírfigura, a barokk puttó, a kosztümös kisasszony vagy a fiatal úrfi egy technikai sokszorosítással, szeriálisan előállított fogyasztói terméket szorongasson kezében. Hogy

egyidejűleg játékról és fegyverről, illetve olykor játékeszközről, máskor a hódítás, a legigázás vagy az önmegsemmisítés kísérleti eszközéről van szó – ezt indexként jelzi a sikertelen világhódító rendhagyó alakja, szerepeltetése.

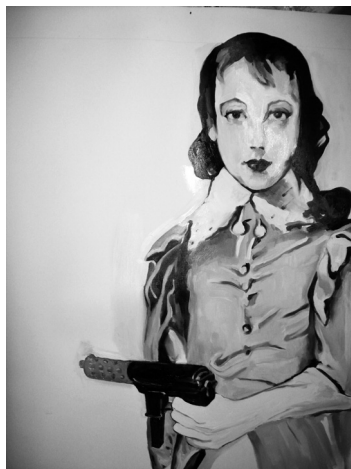
De jelen vannak privát és közösségi életünk játékszerként ható, incselkedésre, hivalkodásra, kihívásra indító fegyverei is. Például a férfi–nő viszony terén, ahol a vetélkedés tárgya és eszköze úgy azonos, hogy mégis más. Karinthy Frigyes írja a *Capillária* motójában: férfi és nő hogyan is érthetné meg egymást, hisz mindkettő mást akar: a férfi a nőt, a nő a férfit. Hódító és meghódított, de a szerepek tisztázhatatlanok. Úgy tűnik, csak a küzdelem örök, amely sajátos játékszerekre-fegyverekre tart igényt.

Almásy Otilia képeibe újra és újra beidéződik a vizipisztoly. E tárgynak a művészet-hez vajmi kevés köze van, de éppen ugyanannyi, mint bármely más tárgynak. Hogy az eszköz mikor és milyen minőségben lép a képbe, ezt a portrék viszonylag egyértelműen sugallják. A vizipisztoly játék, ám olykor fegyverré válhat – attól függően, hogyan kinek a kezében jelenik meg. Persze hogy játékok vagy valódi fegyverek szerepelnek-e Almásy Otilia munkáin – ez tulajdonképpen mindegy, mivel mindkettő okozhat maradandó sérüléseket.

A fegyverként értelmezett játék, és a játékként értelmezhető fegyver jelenlétének dominanciáját – még ha ártalmatlan is – egyetlen, de erős mozzanat ellenpontozza: az egykor Isten földi helytartójaként tevékenykedő II. János Pál pápa képbe ékelt fotója. Éppen a békéért imádkozik.

Duchamp szerint „Az egy az egység, a kettő a megkettőződés, a három pedig valami más.” E képek láttán a harmadiknál állunk, nincsenek további számok, noha az idézőjelbe helyezett negyedik még ismeretlen.

(Újlipótvárosi Galéria, 2010. október)

ALMÁSY OTILIA (1979) Budapesten élő képzőművész. Önálló kiállításai voltak korábban többek között a Gödör Klubban (2008) és a Holdudvar Galériában (2007).

BALÁZS SÁNDOR (1967) Bagon élő műkritikus.